

Geschiedenis:

Een Duitse natie zonder rijk

Samenvatting, 1815-1871

Duitse nationalisten droomden na de Napoleontische oorlogen van een verenigd Duitsland. Maar hun wens kwam niet uit. Ook in 1848 slaagden Duitse liberalen er niet in om één Duitse staat tot stand te brengen. Dat lukte de conservatieve *realpolitiker* Otto von Bismarck wel. Hij was de grote man achter het Duitse keizerrijk van 1871.

Toen in 1815 de Europese leiders in Wenen bijeenkwamen om te beslissen over de toekomstige politieke orde van Europa, wachtten Duitse nationalisten gespannen op de uitkomst. Het liep uit op een grote teleurstelling. De onderhandelaars stelden in Wenen het belang van de diverse vorstehuizen boven het recht op zelfbeschikking. Duitsland bleef een lappendeken van steden en staten. Pruisen en het Habsburgse Rijk streden in toenemende mate om voorrang.

Het congres van Wenen

Video ZDF

Ruim dertig jaar later, in 1848, waren de Europese hoofdsteden het toneel van revolutionaire onlusten. Opnieuw hoopten de Duitse nationalisten op vereniging. Een jaar lang vergaderden zij in Frankfurt over de grenzen en staatsrechtelijke vorm van het nieuwe Duitsland. Maar ze misten opnieuw de slag: de Pruisische koning weigerde de keizerskroon uit handen van het volk te accepteren. De revolutie was mislukt.

De conservatieve politicus Otto von Bismarck wist daarna de Duitse eenwording tot stand te brengen, naar zijn eigen zeggen niet door 'praten en meerderheidsbesluiten' maar door 'ijzer en bloed'. Onder zijn leiding versloeg Pruisen eerst Oostenrijk (1866) en vervolgens Frankrijk (1870-71). Deze staten konden zich nu niet meer tegen een Duitse eenheid keren. Vervolgens dwong hij de andere Duitse vorsten aan de onderhandelingstafel hiermee in te stemmen. Zo kon in 1871, in de Spiegelzaal van Versailles, de Pruisische koning tot Duitse keizer worden gekroond. Dit autocratisch geleide keizerrijk, waarin Pruisen de toon zette, was misschien niet het Duitsland waar de liberalen van gedroomd hadden. Maar Duitsland was wel verenigd in een machtige centralistisch bestuurd bondsstaat.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/naslagwerk/13/een-duitse-natie-zonder-rijk>